

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes
aliquot**

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula VII. Abstractum est prius concreto

urn:nbn:de:bsz:31-102400

et forma, in secundâ significatione. Omne enim abstractum est id, à quò concretum denominatur: quemadmodum à visione aliquid videri, à calefactione calefaciens, ab humanitate homo, à materia materialium dicitur.

REGULA VII.

Abstractum est prius concretò.

I. Est enim abstractum id, per quod concretum formaliter est: ut, per albedinem, album, per humanitatem homo. At omne id, per quod aliquid formaliter est, prius eò est.

II. Sciendum autem, prius duplici modo dici: *re & ratione.* *Re* prius est, quod prius est citra operationem intellectus, sive nemine cogitante. *Ratione* autem, quod tantum ex imperfectò nostrò modo cognoscendi prius est. Nempè, quando aliquid est prius aliquò, ita ut ab eò secundum rem differat, tunc est etiam prius secundum rem; quando autem ab eò solâ ratione differt, tunc etiam ratione saltim prius est.

III. Dico autem, abstractum interdum esse *re ipsâ* prius concretò, interdum *ratione*: quod quidem ex *§. preced.* erit evidentissimum, si ostenderimus, non semper re, sed interdum ratione solùm à concretò abstractum distingui.

IV. Picus Mirandulanus *Lib. de Ente & Uno cap. III.* inter abstractum & concretum id discriminis facit, quod illud per se tale sit & non ab alio; Concretum autem sit tale beneficio & participatione alterius, nempe abstracti: quemadmodum lucens luce lucet, & candidum candore candidum est; candorem autem à seipso, & nullius participatione candorem esse ait. Hinc statuit, ens, ut pro concreto sumitur, importare aliquid alieni, & esse id quod esse (tanquam abstractum suum) participet. Atque inde concludit, Deum non esse ens, sumtâ hâc voce pro concreto, quia in Deo nihil est alieni, neque est illud per participationem. Quam opinionem quisquis perpendet, sine dubio colliget, Mirandulanum statuisse, abstractum à concreto semper secundum rem differre. Eiusdem sententiæ est Scaliger, qui & ipse *Exercit. CCCLXV. Sect. VI.* negat, Deum rectè dici ens, omnipotentem, justum &c. quia, si hæc & alia concreta de Deo rectè dicerentur, esset in Deo aliud ab ipso. Et ipso prius, nempe abstractum.

V. Nos concedimus, sæpè abstractum à concreto realiter differre, ut apparet in exemplis à Mirandulano adductis: nam
candi

candi
rem,
àcano
ficatu
enim
bet; s
realite
ratio
Atque
dentib
subje
de ab
mnes
candid
dor, p
hæc no
prædi
admo
VI
etiam
tum d
&c. in
ternit
rit? S
tas à P
turne
ternit
Quan

candidum idem est, quod habens candorem, sed habens candorem realiter differt à candore: nam per *habens candorem* significatur subiectum candoris: subiectum enim candoris est id, quod candorem habet; sed subiectum candoris, v. g. charta, realiter differt ab ipso candore. Eadem ratio est lucentis sive lucidi, respectu lucis. Atque hæc causa est, cur in eiusmodi accidentibus nec abstracta de concretis aut subiectis suis, nec concreta aut subiecta de abstractis verè prædicari possint: omnes enim hæc prædicationes: *Candor est candidus, candidus est candor, charta est candor*, pro falsis habentur. Quod si inter hæc non intercederet distinctio realis, istæ prædicationes essent utique veræ, quemadmodum constat ex *s. VI. Reg. II.*

VI Non dubito tamen, quin non rarè etiam solâ ratione abstractum & concretum distinguantur. DEUS, Pater, Filius &c. in divinis concreta sunt; Deitas, paternitas, filiatio, abstracta quis negaverit? Sed differtne Deitas à Deo, Paternitas à Patre, filiatio à Filio realiter? Diciturne Deus Pater per participationem paternitatis? Clara etiam res est extra DEUM. Quantitas enim e. c. est divisibilis per divisibi-

visibilitatem, tanquam per abstractum ubi profectò abstractum & concretum secundum rem sunt idem, nec plus quam ratione distinguuntur. Nam divisibile nihil dicit aliud, quam subjectum in rectò & divisibilitatem in obliquò, sicut candidum importat subjectum in rectò, & candorem in obliquò. Videatur Philippus DuTrien *Manuduct. ad Logicam Tract. I. P. l. c. Lart. V. & VI.* Subjectum quod immediate & per se est divisibile, est quantitas, adeò ut si quantitas per se existeret extra omnem substantiam, adhuc esset divisibilis. Dico autem, divisibilitatem à subjectò, nempe quantitate, secundum rem non differre, quia ablatis omnibus, quæ cogitari possunt tanquam à quantitate secundum rem distincta, adhuc quantitas est & manet divisibilis.

VII. Ex quibus jam evidens est assertio nostra §. III. proposita. Nam

Quæcunque ita priora sunt aliquibus, ut reipsà ab iis differant, illa re ipsà ipsis sunt priora.

At nonnulla abstracta ita sunt priora suis concretis, ut reipsà ab iis differant.

E. nonnulla abstracta reipsà sunt priora concretis.

Sicut &

Quæ-

Quæcunque ita sunt priora aliquibus, ut solâ ratione ab iis differant, illa sunt ratione ipsis priora.

A. abstracta quædam istô modô sunt priora concretis.

E. abstracta quædam ratione sunt priora concretis.

Major utriusque argumenti est desumpta ex §. II. Minor autem constat ex §. V. & VI.

IX. Satis autem perspicitur, ex §. IV. scire, non omne abstractum re ipsâ differre, & aliud à concretô, ipsôque prius, & per participationem tale esse, non parvi rem esse momenti. De sententia Scaligeri & Mirandulani, *an de Deo ens & concreta alia rectè prædicentur?* alibi egimus.

IX. Dicis: Omnis forma secundum rem differt à formatô. E. & omne abstractum secundum rem differt à concretô. R. Antecedens verum est de formâ in formante, & quæ est causa propriè dicta: sed de formâ, sumtâ pro ratione, à quâ aliquid formaliter denominatur, non est universaliter verum: sicut patet de divisibilitate,

quæ est forma, à quâ quantitas de-

nominatur divi-

sibilis.